

Klimavidner: Situationen er dramatisk

Dehana distriktet i bjergene i det centrale Etiopien har traditionelt været meget frugtbart, men er nu ramt af klimaforandringer, som betyder at næsten halvdelen af befolkningen har brug for fødevarebistand.

Efter 8 måneder uden en dråbe vand kom regnen endelig til Dehana distriktet i Etiopiens centrale bjerge søndag den 5. juli. Området ligner en støvet stenørken, selv om man godt kan se, at det i princippet er et landbrugsområde med marker bygget i terrasser. Fattigdommen er enorm; halvdelen af befolkningen er ude af stand til at brødføde sig selv.

Men sådan har det ikke altid været. Området har været meget frugtbart og kendt som et land, der flød med (gede-)mælk og honning. De dramatiske forandringer er sket inden for de sidste ganske få år. Nogle ældre mennesker, der er vokset op i området fortæller, hvordan livsgrundlaget er blevet revet væk under befolkningen.

Den uforudsigelige regn

Mulu Zebene, en ældre mand, fortæller om hvordan Dehana så ud tidligere:

”Da jeg var barn, var der en lille befolkning her. Jorden var fantastisk frugtbart; alle afgrøder kunne gro, det var bare så godt. Før i tiden kom regnen i marts, og det regnede i marts og april. Så var der en pause i maj, men regnen kom tilbage i juni og blev helt frem til slutningen af september. Hvis der enkelte år var uregelmæssigheder, f.eks. at regnen lod vente på sig, kunne man være sikker på, at den i det mindste kom i maj. Vi kunne dyrke hirse og linser, som behøver en lang væksttid, og fra maj kunne vi plante andre afgrøder. Dengang var alle markerne dækket med afgrøder næsten hele tiden.

Udover at regnen betød noget for fødevareproduktionen, havde den også stor betydning for vores dyr som f.eks. geder. De fik rigeligt at spise, gav meget mælk og fødte mange kid. Der var altid masser af planter op ad bjergskråningerne, som gederne kunne spise. I tidligere tider var området her kendt for sin dejlige honning, fordi der hele tiden var masser af blomster på skråningerne, som bierne nød godt af.”

Mulu Zebene fortæller, at klimaforandringer er kommet inden for de sidste år som en dramatisk forandring af levevilkårene.

Man skal ikke opholde sig ret længe i Dehana distriktet for at se, at virkeligheden ser helt anderledes ud i dag.

Mulu Zebene fortæller:

"I dag starter regnen senere – helt hen i begyndelsen af juli, og den stopper tidligere. Tiden med regn er blevet alt for kort. Det er ikke længere muligt at dyrke afgrøder, der kræver en lang vækstsæson. Vores geder sulter, og biproduktionen er stort set intet værd. Sidste år så vi endda kraftige regnskyl og hagl-storme lige før vi skulle høste, så halvdelen af høsten blev ødelagt. Disse ændringer er ikke kommet langsomt hen ad vejen; nej de er kommet lige pludselig inden for de seneste år. Der er tale om en meget dramatisk situation for os. Jeg ved, at der bliver gjort mange ting fra regeringen og fra forskellige organisationer, men når vi samtidig ser et fuldstændig ændret regn mønster og en markant stigning af antallet af mennesker, så er det ikke godt. Hovedproblemet er, at regnen er blevet så fuldstændig uforudsigelig."

Dommedag nu

En lokal præst, Desalegn Tefere på 35 år bekræfter, at klimaforandringer er sket inden for de sidste ganske få år:

"Da jeg var barn og voksede op, gik jeg aldrig sulten i seng. I hele området var der ingen der sultede, heller ikke de jordløse. Der var en overskudsproduktion, som man kunne sælge af. Nu har klimaforandringer ændret hele situationen. Jeg ved at en række organisationer gør meget for at hjælpe, men uden regn nytter det hele ikke noget."

Desalegn Terefe, 35 årig præst: "Da jeg var barn var der altid mad nok; der var ingen der sultede."

En ældre mand, Masala Meratu, der efter eget udsagn er 56 år gammel (hans bekendte mener, at han er langt ældre) fortæller:

”Der har været en meget stor befolkningstilvækst, og der er samtidig sket et fald i fødevareproduktionen, så situationen er meget dramatisk. Forøgelsen af antallet er mennesker er sket gradvist, men ændringerne i hvornår regnen kommer, er sket lige pludseligt. Da jeg var ung lavede vi honning, der smagte fantastisk fordi der var så mange vilde blomster, og bierne hjalp også på bestøvningen af vores planter. Det er der næsten ikke noget mere af længere.

Jeg er overbevist, at dette er tegn på at Dommedag er nær, som Jesus siger. Jeg har ingen tiltro til fremtiden. Vi skal berede os på Dommens Dag nu”.

Enormt behov for hjælp

Der eksisterer ikke en meteorologisk observationsstation i området, og dermed heller ikke nogen statistik om regnmængde. Beboerne i området er vidner til klimaforandringerne og de eneste kilder, der kan bekræfte de dramatiske forandringer.

Masala Meratu, siger selv at han er 56 år, men hans bekendte mener at han er meget ældre. Masala Meratu mener at klimaforandringer er tegn på, at dommedag er nær.

I Dehana distriktet bor 110.000 mennesker; 29.000 af dem er udpeget af regeringen til at have behov for at modtage mad og anden hjælp. Derudover er 20.000 defineret som mennesker, der har akut brug for hjælp, som en direkte følge af den manglende regn. Således er 49.000 ud af en befolkning på 110.000 ude af stand til at klare sig selv.

Dry spots og hot spots

Man taler inden for humanitær bistand om såkaldte 'hot spots', steder hvor situationen er særlig alvorlig. Et sådant sted er Dehana distriktet i Etiopien. Men det burde måske snarere hedde 'dry spot', fordi det er den manglende regn, der er årsag til, at næsten halvdelen af befolkningen nu har brug for humanitær hjælp.

Den samlede regnmængde i Etiopien har gennem de sidste mange år har været nogenlunde konstant, men fordelingen af regnen har forandret sig voldsomt fra lokalområde til lokalområde. Det er et tegn på, at når man skal forholde sig til konsekvenserne af klimaforandringer, er det ikke nok at se på et land under ét, man må se på de helt lokale forhold.

Klimaflygtninge

Den regeringsudpegede chef for fødevarer sikkerhed og katastrofeberedskab i Wagehimra Zone, Ayalew Yimer, forklarer, at den dramatiske humanitære situation i området skyldes det totalt forandrede mønster i regnfald.

Dels kommer der ikke længere regn i forårsmånederne, og dels oplevede man sidste år pludselige voldsomme hagl- og regnstorme umiddelbart før høstsæsonen, som ødelagde halvdelen af høsten. Han forudsiger, at hvis situationen ikke ændres radikalt, vil vi allerede i løbet af i år se de første udflytninger fra området; folk, der ikke længere har mulighed for at overleve i området på grund af klimaforandringer.

Klimaflygtninge er ikke et teoretisk begreb – det er allerede den skinbarlige virkelighed.

Der er en verden til forskel på to områder i Etiopien, der ligger med 50 km. afstand: Højlandet til højre er brunt og ekstremt tørt, mens dalen til venstre, er frodig og fyldt med vand og kvæg.

To verdner i samme land

Det er slående, at der er enorm forskel på områder i Etiopien, som ligger ganske tæt på hinanden. Når man kører fra højlandet (Dehana ligger i 2600 meters højde) ned i en kæmpe stor dal springer forskellene i øjnene: I højlandet er der brunt, støvet og tørt – i dalen er der frodigt, grønt og med afgrøder og frugttræer overalt.

Højlandet er fuldstændig præget af husdyr som æsler og geder, som er udmagrede, mens der i dalen er tusindvis af velnærede køer, heste og kameler.

Okser på overarbejde. Dagen efter at den første regn i 8 måneder er kommet til Dehana, er der stor travlhed i de stenfyldte og udtørrede marker.

Når man kører i højlandet, møder man højst en anden bil i løbet af 2-3 timer, i dalen myldrer det med al slags trafik. I højlandet er der underernærede børn og folk med ekstremt slidte og beskidte klæder, mens menneskerne i dalen ser 'præsentable' ud. Det bemærkelsesværdige er, at der bare er 50 km fra Dehana til dalen.

Årsagen til forskellen er klar: der kommer ingen forårsregn i højlandet mere, mens den stadig kommer i lavlandet.

Folkekirkens Nødhjælp hjælper ofre for klimaforandringer

I Dehana distriktet i den bjergrige Amhara region har mindst 20.000 mennesker lige nu øjeblikkelig brug for fødevarebistand. I naboladistrikterne, Sekota og Gazgibla, er yderligere 42.000 i akut nød.

Finansieret af Danida med 3.5 mill. kr. starter Folkekirkens Nødhjælp sammen med sin partner, Den Evangeliske Kirke i Etiopien, EECMY, uddeling af fødevarer til 6.000 af de hårdest ramte personer i de tre distrikter i begyndelsen af august måned. Udover uddeling af mad indeholder indsatsen etablering af en fond med geder, hvor 900 husstande hver modtager 6 geder (5 hun-dyr og en buk). Produktionen af gedekid gives dernæst videre til andre familier i nød og så fremdeles. Derudover vil der ske uddeling af frø til grøntsager, ligesom etablering af nogle mindre vandingsanlæg vil finde sted.

Udover den øjeblikkelige humanitære bistand har Folkekirkens Nødhjælp med samme partner et igangværende projekt, der fokuserer på at øge fødevarsikkerheden for de berørte mennesker. Udover World Food Programme, som giver skolemad til 8 ud af de 64 skoler, er Folkekirkens Nødhjælp er den eneste humanitære organisation, der hjælper mennesker i området.

Folkekirkens Nødhjælp og Den Evangeliske Kirke i Etiopien (EECMY) er begge aktive medlemmer af Action by Churches Together (ACT), som i løbet af 2010 vil blive til en sammenslutning af mere end 150 kirkesamfund fra hele verden: ACT Alliance.

Læs mere på: www.act-int.org

Tekst og billeder af Mikael Bjerrum, Folkekirkens Nødhjælps humanitære rådgiver i katastrofeenheden for Etiopien